

**Björnmossevägen, Hässelby-Vällingby
Stockholm**

Barnkonsekvensanalys

181116

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	sid 3
BAKGRUND	sid 4-5
INFORMATIONSSINSAMLING OCH KARTLÄGGNING	sid 6-9
ANALYS AV PLANENS KONSEKVENSER	sid 10-12
ÅTGÄRDSFÖRSLAG	sid 13-14

Rapporten är framtagen på uppdrag av BTH Bostad och Svenska Bostäder.

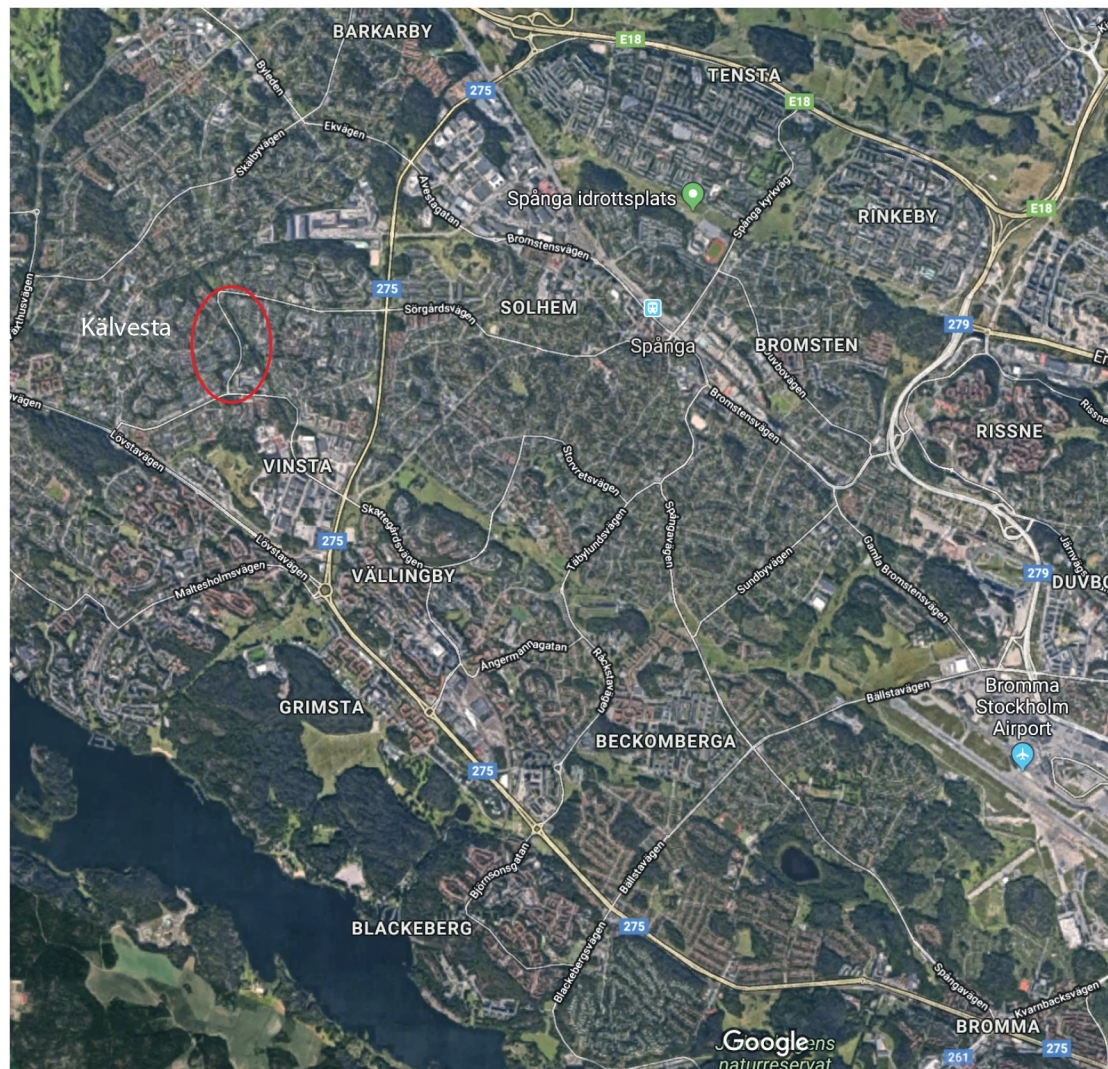
Handläggare: Döne Delibas Arkitekt och socialhållbarhets strateg

ÅWL arkitekter

Granskare: Matilda Sabel Landskapsarkitekt och uppdragsansvarig

ÅWL arkitekter

Fotografier och bilder: ÅWL om inget annat anges

Orienteringskarta (Google) där planområdet är markerat med röd cirkel

SAMMANFATTNING

Syfte och genomförande

Stockholms stad planerar att bygga ungefär 350-400 bostäder fördelat på flerbostadshus och radhus utmed Björnmossevägen i Kälvesta i Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning. Samtidigt vill staden tillvarata och utveckla det befintliga grönområdet. I planeringen ingår också att Björnmossevägen byggs om för ökad tillgänglighet för gående och bättre framkomlighet för bil och cykel. Som en del av planarbetet har man gett i uppdrag till byggherrarna att ta fram en barnkonsekvensanalys för att säkerställa att barnens lektytor och intressen tillvaratas.

Denna rapport har kartlagt och analyserat användandet av Björnmossevägen och andra ytor i planområdet ur barnens perspektiv. Detta har skett med hjälp av platsbesök, intervjuer med förskolepersonal och barn. Som underlag finns även en mängd styrdokument och handlingar (tex i form av andra utredningar framtagna kring planområdet).

Kartläggning

Kälvesta som helhet har inte ett överflöd av större, sammanhängande naturområden och de som finns är därför rikt utnyttjade. Kälvestastråket, som är namnet på en mindre skog (och en del av en grön kil) samt grönområdet framför Björnbodaskolan, utgör viktiga målpunkter för förskolebarnen och besök på dessa platser är en del av pedagogiken på förskolorna. Dessa naturmiljöer är tillsammans med parklekarna,

Ripvideparken och Björnideparken, även barnens favoritplatser. Alla pedagoger pratar tex om groddjuren i diket. För de lite äldre skolbarnen är Kälvestastråket inte lika intressant däremot använder dom i viss mån parklekarna och grönyterna kring Björnbodaskolan. Där håller även ungdomar till i brist på andra platser och de hänger även på skol- och förskole gårdar på kvällstid. Planområdet omfattar Björnmossevägen, en vägsträcka som idag utnyttjas av förskolorna för att ta sig fram mellan olika målpunkter. Vägen är ett grönstråk/koppling som också är en del av en spridningskorridor för habitatnätverk av bland annat groddjur. Den västra delen där det planeras bebyggelse av bostäder är av mindre betydelse för barnen.

Insprängda bland bostadshusen finns det små närlekplatser som främst används av de minsta barnen.

Analys

Nybyggnationerna kommer att innebära en viss påfrestning på existerande lekparkar och grönytor men detta kan delvis kompenseras av bättre nyttjande av befintliga platser, som tex upprustning av närlekplatser, parklekar och grönområden och utvecklingen av ett aktivitetsstråk längs Björnmossevägen. Men nybyggnationen har även flera positiva effekter för barnen, som nya närlekplatser, ett nytt torg som kan användas av ungdomar och fler "ögon mot gatan". Även den ökade variationen av upplåtelseformer främjar ett

mer socialt hållbart perspektiv.

Staden har planer på kompensatoriska åtgärder som att stärka Björnmossevägen som stråk och inrätta en allmän lekpark i planområdets norra del. Ur ett socialt hållbarhets perspektiv ser man att saknaden av mötesplatser för ungdomar skapar konfliktytor och beskrivs av barnen i 5:e klass som den enskilt största "otrygga" aspekten av att bo i Kälvesta.

Åtgärdsförslag

- °Då åtgärder planeras för barn behöver man särskilt lyfta ungdomars och flickors behov
- °Skapa ett aktivitetsstråk på Björnmossevägens östra del
- °Nya målpunkter för ungdomar – tex torget
- °Utveckla befintliga parklekarna, närlekplatserna och naturområden
- ° Skapa väl belysta gångstråk och mötesplatser i anslutning till skog/natur/park.

Planområdet längs Björnmossevägen (i rött) och de delar som ska byggas (skrafferade).

BAKGRUND

Varför Barnkonsekvensanalys?

Stockholms stad planerar att bygga ungefär 350-400 bostäder fördelat på flerbostadshus och radhus utmed Björnmossevägen i Kälvesta i Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning. Samtidigt vill staden tillvarata och utveckla det befintliga grönområdet. Planen syftar till att uppnå en större variation av upplåtelseformer. I planeringen ingår också att Björnmossevägen byggs om för ökad tillgänglighet för gående och bättre framkomlighet för bil och cykel. Som en del av planarbetet har man gett i uppdrag till byggherrarna att ta fram en barnkonsekvensanalys för att säkerställa att barnens lektytor och intressen tillvaratas. Planen berör ett längre stråk längs Björnmossevägen där det idag finns en gång och cykelbana med grönska samt en äng som gränsar till en mindre skog. Här går kommungränsen.

Definitionen av barn är här barn upp till 18 år, dvs även ungdomar. Tanken med detta dokument är att redovisa för hur barn och ungdomar använder planområdet, hur man använder naturområden och parker kring planområdet och vad den nya bebyggelsen kan ha för påverkan på dagens sätt att nyttja dessa ytor. Till detta vill vi även bidra med åtgärdsförslag med förbättringar som antingen kompenserar för värden som kan påverkas av nybygget eller tillför värden som saknas idag. Med barn menas här barn från förskoleålder upp till åk 6, med "ungdomar" avses från åk 6 och uppåt.

Avgränsningar

I uppdraget till denna analys gäller studierna av planområdet som gäller nya bostäder. Kommunen har även påbörjat arbetet med en ny detaljplan som syftar till att möjliggöra en ny skolbyggnad. Fastigheten gränsar idag till ett mindre grönområde, som är av stor betydelse för verksamheten i förskolorna runtomkring. I denna analys kommer därför utbyggnaden av skolan att ingå som en förutsättning då vi tror att detta kan ha konsekvenser för användningen av andra grönytor. Nybyggnationerna för skola ingår inte i vårt uppdrag men vi har ändå delvis inkluderat dessa planer för att förstå hur dessa två planer gemensamt kommer att påverka barnen. Detta ska inte tolkas som om BKA:n gäller skolplanerna dock.

Flickor och pojkar

Att det finns skillnader mellan hur pojkar och flickor använder sitt närområde och staden har påvisats i olika studier. Även om någon djupare dialog kring detta inte har förts i samband med denna rapport tog vi med oss frågor kring detta vid platsanalyserna och som en fråga till 5:e klasserna. Vi vill uppmana staden att i fortsatta utredningar lyfta denna fråga.

Styr och måldokument samt arbetsmetod

Parkplan Stockholms Stad
Sociotopkarta Stockholms Stad
Skillnadernas Stockholm
Stockholms Grönkarta
Här leker vi! (Stockholms Stad webenkät)
Natur och landskapsinventering, ex trädinventering

Habitatnätverk (Miljöförvaltningen)

Översiktsplanen
Inventering i form av platsbesök som har skett vid 3 olika tillfällen.
Intervjuer har genomförts med förskolepersonal på förskolorna:
Juvelen, Björnen, Renfanan, Kullerbyttan och Solen. Bland dessa var det några boende i Kälvesta och kunde berätta om hur området används av äldre barn.
Intervjuer har genomförts med elever från 5:e klass på Sörgårdsskolan.
Intervju har genomförts med Matilda Sabel på ÅWL medverkande i parkinventeringen och landskapsarkitekt med stor lokalkännedom.
Möte med stadens landskapsarkitekt på Kragh-Berglundh, Anders Lundahl.

Befintlig bebyggelse/olika strukturer

Området bebyggdes till stora delar under 1970- och 1980-talet och är helt av typen småhusbebyggelse med radhus, kedjehus och mindre villor. Mellan grupperna av hus finns en rik växlighet och en del mindre lekplatser av grannskapskaraktär. De gröna, trafikseparerade stråk som finns mellan delar av bebyggelsen, tillhör också områdets karaktär.

Ny bebyggelse

Staden planerar för 350 nya lägenheter, både flerbostadshus och småhus med olika upplåtelseformer. Husen är tänkta som lamellhus i fyra-fem våningar, med parkering i garage.
I Parkplanen beskrivs den nya planerade bebyggelsen vara "projekt med direkt påverkan på

BAKGRUND

parkmark” i detta fall i den norra delen på ängen och den södra delen där man planerar ny skola som ska ersätta den befintliga Björnbodaskolan. Med planerna introduceras tanken om att Björnmossevägen ska bli mer lik en stadsgata.

Vy mot hus som ligger straxt utanför den på västra sidan av planområdet

Busshållplats på Björnmossevägen

INFORMATIONSSINSAMLING OCH KARTLÄGGNING

Beskrivning av närområdet

Enligt sociotopkartan och parkplanen finns i Kälvesta inga större naturområden, Johanneslundstoppen som kan räknas som större grönområdet, ligger i Vinsta. Däremot utgör de lokala gatorna grönstråk som i sig ingår i en större regional koppling. I planområdet berör detta västra sidan av Björnmossevägen, där ett mindre grönstråk skärmar av bebyggelsen från vägen. Närmaste grönområden (enligt sociotopkartan "friyta med särskilda sociala och kulturella värden" ligger runt Björnbodaskolan och i Kälvestastråket. Dessa används mycket av förskolorna i Kälvesta, i intervjuer framhäver förskolepedagogerna minst 1-2 ggr/vecka.

Beskrivning av planområdet /Björnmossevägen

Bebyggelsen är planerad att sträcka sig från söder vid fastigheten som angränsar till Coop, längs Björnmossevägen till norr. För att möjliggöra detta behöver en sträcka på ca 600 meter av Björnmossevägen dras om och flyttas något åt öster. Detta kommer att påverka ett stråk med både natur- och kulturvärden. Björnmossevägen är en sträcka som idag utnyttjas av förskolorna för att ta sig fram mellan olika målpunkter. Detta gångstråk har stor betydelse för barnen då det är den huvudsakliga vägen som förskolorna tar för att uppleva friytorna mellan norra och södra delen av Kälvesta. Oftast föredrar förskolepersonalen att gå längs den östliga delen av gatan. En förklaring till detta kan vara att den är lättare att gå på eftersom den inte är lika kuperad som den västliga. En annan kan vara att den är mer avskild från

bilvägen och dessutom erbjuder några hållpunkter så som tex "Kaninburen" (fotbollsplan), sittbänkar där man kan ta rast eller äta medhavd matsäck och gräsmattor. I ett större regionalt sammanhang kopplar Björnmossevägen samman Kälvestastråket med Nälstråket. Mellan den nya bebyggelsen och Coop föreslås ett mindre torg, idag är denna yta en del av ett mindre grönområde där det går en gång och cykelväg, detta har inte beskrivits som en målpunkt av de intervjuade. I den norra delen, på det som idag benämns som "ängen" planeras 6 hus med ca 98 lgh samt 20 radhus, detta utgör en av målpunkterna för barnen.

Trafik och gator

Ingen särskild trafikutredning har gjorts i denna BKA, men vi har identifierat behov av säkra övergångar behövs på minst två ställen, ett vid skolan och matbutiken och ett vid övergången till ängen. Betydelsen av bullerfria rekreativ miljöer tillgodoses idag enligt Parkplanen och bullerkartor men nivåerna ligger på 45-49 dB (50 dB räknas som gränsnivå för "tysta" platser). Björnmossevägen är en trafikseparerad genomfartsled i parkmiljö. Den har ganska många övergångar, de två viktigaste är i södra delen vid skolan och mot norr i anslutning till Kälvestastråket. På båda sidor finns det gång och cykelvägar, sekundärstråk som följer vägsträckan. Busshållplatserna är lätta att nå. I den norra delen av Kälvesta beskriver barnen att nybyggda gator ofta får namn lik dom befintliga, vilket gjorde det svårt att hitta ibland.

Målpunkter - natur

Björnbodaskolan beskrivs på sociotopkartan som ett område där friytorna behöver utvecklas på grund av sitt läge och samband med staden. Grönytorna utanför skolan är idag mycket viktiga för barn i olika åldrar och för den pedagogiska verksamheten på förskolorna.

Kälvestastråket är ett skogsområde i norr som sträcker sig från väst till öst längs den gamla banvallen. Den är målpunkt som beskrivs som mest värdefull av förskolepersonalen. Liksom grönytorna utanför Björnbodaskolan är Kälvestastråket del av ett habitatnätverk för groddjur och ingår även i habitatnätverket för barrskogslevande arter. Den beskrivs i Parkplanen som en spridningskorridor där spridning för tex groddjur både är möjlig och trolig vilket bekräftas av förskolepersonalen. Eftersom den är omgiven av gång och cykelvägar är det lätt att förflytta sig i området också med de allra minsta barnen. Alla intervjuade påpekade dess betydelse för deras verksamhet. Man berättade att många av barnen inte kommer från familjer med vana av att röra sig i skog och mark och att förskolan kan vara den enda plats där man möjliggör upplevelsen av naturen. Några uttryckte missnöje med att man byggt bort andra grönytor och att påfrestningen därför kan bli extra stort på Kälvestastråket.

Ängen är en stor öppen ängsyta kantad av träd som fungerar både som en egen målpunkt och som en accessväg till Kälvestastråket. Den är inte använd i lika hög grad som skogen men beskrivs som en plats där man kan ha picknick, en plats där

INFORMATIONSSINSAMLING OCH KARTLÄGGNING

dagbarnvårdare äter medhavd lunch med barnen och en plats där man kan se rådjuren. Ängen är skyddad runt tre sidor av skog och bebyggelse men en sida vetter mot Björnmossevägen.

Pedagogiska rum

Både Kälvestastråket dike och naturområdet framför Björnbodaskolan utgör mycket viktiga pedagogiska uterum för förskolorna i stadsdelen. Detta poängterades av alla förskolepedagogerna. Grodynglens och de andra vattendjurens utveckling följs nära och ofta i diket i Kälvestastråket. Sländornas utveckling likaså. Man tittar även efter spår av rådjur. Artrikedomen beskrivs som ett viktigt underlag i naturvetenskapliga utflykter. Variationen i landskapet, berg i dagen, skogen, ängen utgör en bra grund för att träna motoriken och utgör en lagom utmaning. "I skogen leker man andra lekar än vad man gör på förskolan, grovmotoriken tränas", säger en personal. Barnen kallar dem för "den vilda skogen", "den stora skogen". Man bygger kojor och båtar och äter matsäckar men framför allt rör man sig fritt. I skogen finns en liten backe där man åker pulka på vintern. Man plockar med sig mycket material tillbaka till skolorna och förskolorna som sedan används i undervisningen eller på fritids. På ängen hittar man vårtecken bland blomstren och här finns det stora ytor att springa fritt på och har spring tävlingar.

Målpunkter – Parklekar och lekplatser

Enligt Parkplanen ("Parkplan Hässelby-Vällingby" Stockholms stad) har området "brist på lekplatser enligt normen". Det finns två parklekar i området som används flitigt, Ripvideparken och

Björnideparken och det är inte bara förskolebarnen som använder dessa, även barn i åldern 9-11 år "hänger" i parklekarna, gungar eller spelar tex innebandy. Ripvideparken är bemannad och beskrivs som rikt utrustad, den är mycket populär både bland förskolorna och bland de lite äldre barnen. Den har bra tillgänglighet och en variation mellan naturmark och hårdlagda ytor med olika funktioner. Björnideparken är inte bemannad och har behov av bättre redskap som möter kravet på ett varierat innehåll för olika åldrar. Andra behov som uttryckts i intervjuer och på Stockholms Stads webenkät "Här leker vi!" är önskemål om toaletter och ökad tillgänglighet för funktionshindrade. Parken består till större delen av grusade och asfalterade ytor och en del med gräsmatta, omgärdade av gångstråk och hus. De olika ytorna avgränsas av buskage. Förskolorna använder dessa båda parker flera gånger i veckan, från de förskolor som ligger lite längre bort kan bara de äldsta barnen följa med, de mindre barnen får avstå.

Målpunkter - Närlekplatser

Insprängda bland bostadshusen finns små lekplatser som främst används av de allra minsta barnen. "Lillebror har fyllt 4 år, han kan får gå dit själv nu", berättar en elev i 5:e klass. Dessa lekplatser planerades från början med en tanke om gemensamma mötesytor för barn i grannskapen, ett slags semiprivata ytor. Några av dessa har med tiden tappat sin betydelse då de inte underhållits (enligt förskolepedagoger som själva bor i Kälvesta). På en plats förvandlas en mindre yta till isbana på vintrarna på initiativ av en boende som spolar av

ytorna, något som uppskattas av förskolan!

Äldre barnens fritid

Att cykla runt i Kälvestastråket och grönytan framför Björnbodaskolan på mountainbikes och att utnyttja naturytornas varierande terräng är en aktivitet som en del tycker om. Några pojkar i 5:e klass berättade att dom gärna gör det i grupp, ibland så många som 10 stycken åt gången. Fotboll och bandy kan man spela på skolgårdarna, i alla fall en bit in på eftermiddagarna. Det är lätt att stanna kvar efter skolan och spontanspela. Vill man utöva andra idrotter eller spela på en större plan tar man sig till Kälvesta bollplan eller andra idrottsplatser utanför Kälvesta. För en del barn är detta den mest populära fritidsaktiviteten. På sommarhalvåret utnyttjas en del av gräsmattorna längs Björnmossevägen till lekar eller picknickar. Ängen är också en plats där man kan ha picknick men även friare lekar där man springa som tex kull.

Flickor och pojkar i 5:an

Flickorna använder inte idrottsplatserna lika ofta som pojkarna, säger en av eleverna. "Men vi springer med idrottsläraren längs banvallen" (på lektionstid). "Vi leker ibland i Parklekarna eller sitter bara och pratar" säger en flicka. Några pojkar i 5:an använder fotbollsplanerna, eller cyklar mountainbikes.

Otrygga områden

Vissa platser till exempel två av dom mest använda grönområdena, upplevs som lite "läskiga" på kvällstid, till dessa hör Kälvestastråket och

INFORMATIONSSINSAMLING OCH KARTLÄGGNING

grönområdet framför Björnbodaskolan. Kälvestastråket är inte en plats man längre uppehåller sig på till skillnad från när man var yngre, av ospecifika anledningar känns det otryggt. Vid Björnbodaskolan håller ganska ofta ungdomar till på kvällstid. 5:e klassarna pratade mycket om känslor av otrygghet som berörde just äldre ungdomar snarare än platser. Dom hänger på kvällstid på skolgårdarna, enligt barnen, och lämnar efter sig cigarettfimpar, ölflaskor, vandaliserar sittbänkar osv. Under samtalets gång återkom barnen många gånger till ämnet "läskiga ungdomar", hur dom "hänger" i grupper som man ibland måste gå förbi. Även förskolepersonalen upplevde detta som ett problem. De handskas med nerskräpning och ibland vandalisering efter ungdomarnas kvällsaktiviteter. Även några boende runt förskolorna säger att det ibland kan bli högljutt på kvällarna.

Kullen bakom Coop och på parkeringen, där bor eler hänger ofta hemlösa, säger 5:e klassarna. Man kan se spår efter dom i form av kläder och skräp. Barnen upplever dom inte som direkt farliga men nämner dom när man pratar om otrygga platser.

Ungdomar

Det är tydligt att ungdomar saknar platser dedikerade där de kan vara tex på kvällstid. Det finns ingen ungdomsgård i Kälvesta idag, ungdomarna får ta sig med buss till en annan stadsdel. Skol- och förskolegårdar används flitigt, ungdomarna sitter i mindre eller större grupper, i skydd av taken och på bänkar.

Gångstråk längs Björnbodaskolan (till vänster).

Västra delen av Björnmossevägen, används inte lika mycket som den östra av förskolorna.

Gräsmatta på östra delen av Björnmossevägen

Östra delen av Björnmossevägen

INFORMATIONSSINSAMLING OCH KARTLÄGGNING

Symbolförklaringar kartläggning

- Målpunkt natur
- Målpunkt parklek
- Målpunkt närlekpark
- Målpunkt planerad närlekpark
- Målpunkt ungdomar
- Habitatnätverk grodor
- Habitatnätverk
- Förskolor
- Fotbollsplan
- Planområde
- Gång och cykelstråk

Kartan visar information om befintliga förhållanden inom planområdet som identifierats under platsbesök och intervjuer.

Ripvideparken
(Bild tagen ur Parkplanen). 1) Verksamhetshus 2) Lekplats 3) Basketplan

Gungor i Björnideparken

ANALYS AV PLANENS KONSEKVENSER

Allmänt

Generellt är det bättre för barnen att bebyggelsen innefattar en variation av upplåtelseformer. Det bidrar till större möjligheter för familjer att bo kvar i området även då förhållanden i livet förändras som tex vid skilsmässor. Detta är en socialhållbarhets aspekt som måste vägas in när man diskuterar konsekvenserna av ny bebyggelse. I detta fall planerar man för hyres- och bostadsrätter i flerfamiljshus vilket tidigare har saknats i Kälvesta. Så som bebyggelsen är placerad i planen, med huskroppar längs gatan kan man tänka sig att detta bidrar till en ökad trygghet för barnen med fler "ögon mot gatan".

Den planerade bebyggelsen av ängen framför Kälvestastråket och bebyggelsen av en ny skola räknas i Parkplanen som projekt med direkt påverkan på parkmark. Förflyttningen av Björnmossevägen och planerna för en ny skola bör utföras så att det inte påverkar barnens användning av de mest värdefulla grönyttorna.

Med ny inflyttning ökar också antalet barn vilket kommer att leda till ökad belastning på alla barnens ytor. Detta behöver kompenseras med en variation av åtgärder som både utnyttjar det som idag är mindre använda ytor och höjer kvalitén på de befintliga ytor som är populär. I stadens planer finns det sådana åtgärder men det är viktigt att dessa säkerhetsställs.

En ny skolbyggnad med 1200 elever kommer att öka påfrestningen på alla befintliga ytor och tillflödet av barn till platsen. Det ökade trycket

kommer att märkas både för förskolorna och för barnen på fritiden efter skolans slut. Enligt de tidiga skisser som har visats på den planerade skolbyggnaden strävar man efter att behålla så mycket som möjligt av grönyttorna runt skolan och på skolgården genom att bygga på höjden. Detta är en ambition som man bör hålla fast vid. En annan aspekt av det planerade skolbygget är vad som händer med platserna under själva byggtiden och hur staden hanterar den ökade påfrestningen på andra ytor och platser.

Björnmossevägen

Den nya utformningen av gång och cykelväg på den västra sidan skiljer sig från den delvis trafikseparerade vägen som finns idag och har en annan "logik" än de andra gatorna i området. Vid utformningen av denna behöver man därför ta ställning till om detta kan medföra en trafikfara för de barn som är stora nog att röra sig fritt i området.

Som helhet är denna sidan inte lika utnyttjad som den östra sidan och här finns möjligheter att skapa mer platser för barnen. Den östra sidan är bredare och inte är lika kuperad och används mycket av de mindre barnen, den har värden som kan utvecklas och utgör idag ett mycket viktigt stråk. Vid planeringen av skolan bör man se till att det fortsatt finns bilfria zoner närmast runt skolan.

Ett ökat antal barn och bilar kommer att röra sig kring skolan vid hämtning och lämning och det är viktigt att skapa trafiksäkra skolvägar. Flytten av vägen kommer att förminska det gröna stråket på den östra sidan av vägen vilket är

beklagligt både för grodor och kanske barn. En satsning på att stärka de värden som finns där idag kan delvis kompensera för detta. Man kan behöva åtgärda övergångställena vid Coop och vid ängen. Övergångstället vid skolan/ Coop kommer troligen att användas av äldre barn som tar sig till och från Coop på rasterna.

Ett torg i närheten av Coop finns med i planskisserna och detta torg har en potential att tillföra värdefulla egenskaper till området. Den kan fungera som en alternativ plats att sitta på och tillföra ett nytt slags allmänt rum till stadsdelen.

Tillgång till olika ytor

Det finns idag platser i Kälvesta som erbjuder möjlighet till olika sorters lek; naturlek, parklek, vinterlek, bollek, fantasilek och social lek. Även om variationen av större natur- och friluftsområden, parker, lekplatser, och parklekar är bra så är tillgången något begränsad och naturområdena ganska små. Många av förskolorna har inte tillgång till lekplatser inom 200 meter men däremot möjlighet till naturlek i Kälvestastråket, ängen eller framför Björnbodaskolan. Trycket på dessa områden är därför stort. Detta uppvägs till viss del av att förskolornas egna gårdar består av både naturmark och hårdgjorda ytor.

I den södra delen av planområdet är tillgången till parklek god (inom 500 meter) men förskolorna i de norra delarna behöver gå långt och använder också naturstråket och ängen i högre grad.

ANALYS AV PLANENS KONSEKVENSER

Natur

Enligt kommunen ska gång och cykelstråket längs Björnmossevägen utvecklas med dubbelriktad cykeltrafik. Ett sådan satsning på cykling är generellt bra men bör planeras så att den inte bidrar till mer fragmentisering av grönområdet framför skolan.

Bebyggelsen på ängen kommer inte att påverka någon av barnens viktigaste målpunkter men trots detta har den vissa kvalitéer och värden, den är en friyta av det större slaget. Här är det mycket viktigt att säkerställa att tillgången till Kälvestastråket förblir enkelt för dom som kommer från Björnmossevägen.

I förslaget är den norra delen utformat så att en del mark förblir obebyggd. Enligt stadens landskapsarkitekt vill man där anlägga en allmän lekplats, något som skulle gynna både barnen i den norra delen och förskolegrupperna på väg mot skogen. Det är viktigt att delar av denna plats förblir av allmän karaktär.

Närlekplatser

I de nya planskisserna finns det bostadsgårdar med lekmöjligheter inplanerade. Detta stämmer bra med de befintliga närlekplatserna i Kälvesta som från början var utformade för att underlätta lekar mellan barnen i grannområdet. Detta kommer att tillföra positiva värden till planområdet och barnen som flyttar in i de nya bostadshusen. Beroende på utformningen av gårdarna (tex slutna med omgivande häckar eller öppna mot naturmarken runt omkring) kan detta också medföra en större

tillgänglighet till det västliga grönstråket för alla. En del av bostadsgårdarnas lekplatser skulle kunna fungera som leytor för andra barn i närområdet, speciellt den i längst ner i södra delen och den längst upp i norra.

Olika gruppers behov

Att ungdomar har dåligt med platser att vara på leder till konflikter och ett överutnyttjande av de mindre barnens platser. Olika åldersgrupper har då en ojämlig tillgång till stadens resurser. Det finns många platser dedikerade till mindre och lite större barn. De minsta barnens användning begränsas mestadels av hur långt dom orkar gå, de äldre barnen begränsas av att det inte finns platser som är välkomna för dom.

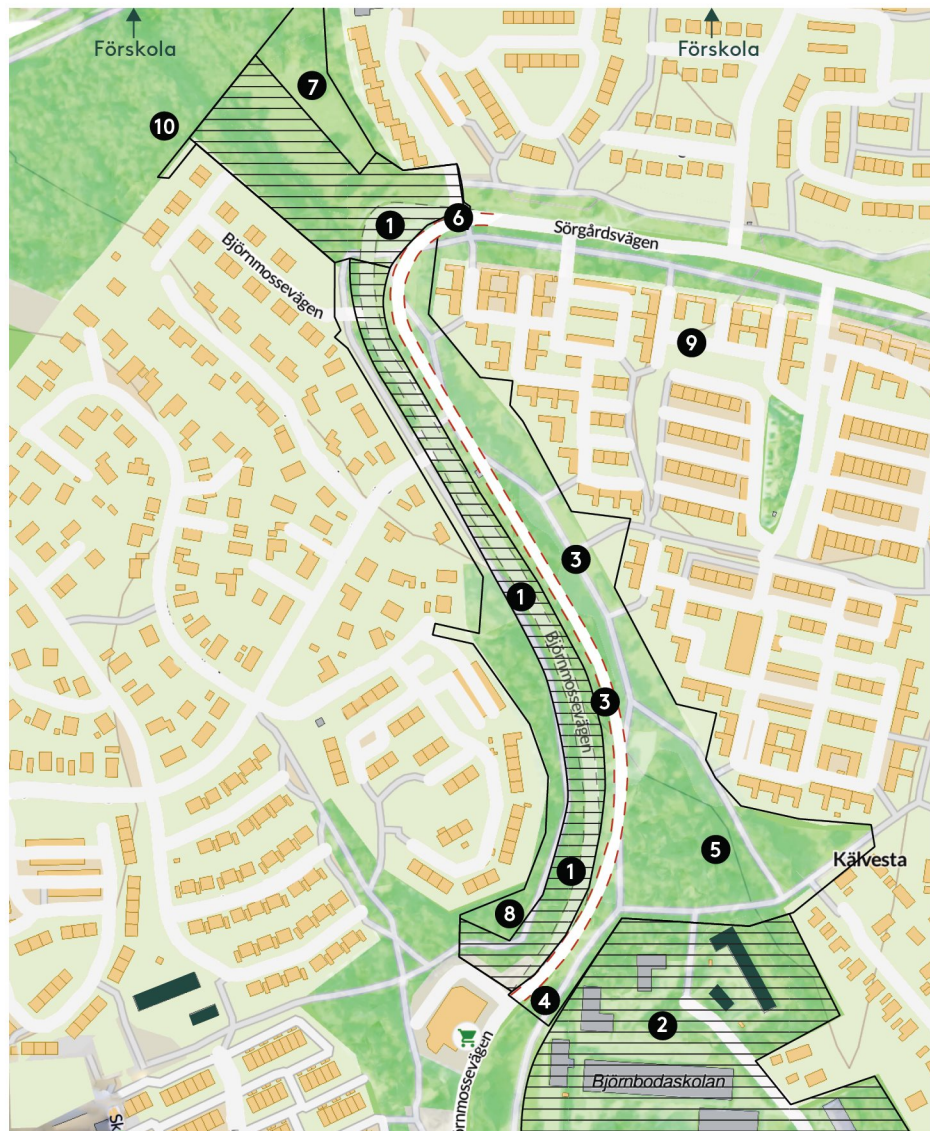
I och med ny bebyggelse har man möjlighet att ta med ungdomarnas behov redan i planeringen och fundera över om man kan skapa sådana platser.

Forskning visar att flickor och pojkar använder stadens uterum på olika sätt och även har olika upplevelser av dom. Flickor efterfrågar ofta platser att mötas på och intimare vistelsemiljöer, mysiga sittplatser, helst under tak och med bra belysning. Bra belysning ger både trygghet och "mysfaktor". De flickor som inte är intresserad av idrott är en grupp som har väldigt lite platser att uppehålla sig på både utom- och inomhus som motsvarar dom ovan beskrivna egenskaperna. Idag använder flickorna friytorna på ängen och andra större gräsmattor till viss del. Det verkar vara platser där man sommartid kan leka, ha picknick och plocka blommor.

Pedagogiska rum

Möjligheten att använda naturområden för att tex lära barnen om naturens kretslopp är något som förskole pedagogerna i området utnyttjar till fullo. Det är intressant att barnens intressen sammanfaller med grodornas då habitatnätverket utgör en av förskolornas mest älskade målpunkter. Stadens landskapsarkitekt har visat på planer där diket i Kälvestastråket utvecklas för att skapa bättre förutsättningar för både barnen och groddjuren. Detta skulle kunna vara en kompensatorisk åtgärd där de befintliga värdena utvecklas och stärks.

ANALYS AV PLANENS KONSEKVENSER

Symbolförklaringar analys

- 1 Ny bebyggelse - ögon mot gatan
- 2 Nya Björnbodaskolan
- 3 Nya Björnmossevägen och stråket
- 4 Torget och övergångsställe
- 5 Naturlek
- 6 Tillgång till Kälvestastråk
- 7 Planerad lekplats
- 8 Nya lekplatser på bostadsgård
- 9 Ungdomar på närlekplatser
- 10 Diket

Siffrorna på kartan visar platser som uppmärksammas i texten om planens konsekvenser.

Ängen med Kälvestastråket i bakgrunden

Diket i Kälvestastråket där barnen tittar på grodor

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Staden har planerat en rad åtgärder som syftar till att kompensera och utveckla befintlig grönstruktur. Vi vill här lyfta några av som planerna för att säkerställa att de inte försvinner i senare skeden av planprocessen samt föreslå ytterligare några punkter.

Ungdomar

Det är viktigt att det finns platser för ungdomar att mötas på som inte är alltför styrda av vuxenvärden. Men också platser där de kan bedriva fritidsaktiviteter, där det finns möjligheter till kulturmöten. För att identifiera vad deras behov är behöver kommunen göra ungdomarna själva delaktiga och ge dem inflytande i planeringen av eventuella åtgärder. Låt ungdomar vara med och utforma möjliga platser som tex det lilla torget som planeras i anslutning till Coop och Björnbodaskolan, ett möjligt "aktivitetsstråk" längs Björnmossevägen eller kanske ett nytt stråk i väst-östlig riktning som stadens landskapsarkitekt har identifierat som möjlig åtgärd. Eftersom ytor i planområdet är små och behöver inkludera många olika behov är det viktigt att utnyttja möjligheten att användningen av samma ytor kan "dubblas". Vid planeringen av lekplatser kan man tänka att ungdomar ska kunna sitta där och därför planera med förbättrad belysning och hållbara material som tillåter detta från början. I ett sådant fortsatt arbete är det viktigt att man speciellt lyfter skillnader i behov hos flickor och pojkar och att man strävar efter att flickors behov får ta plats och synas i planeringen.

Stråk

Det är viktigt att den nya sträckningen av Björnmossevägen inte inskränker för mycket på grönstråket på östra sidan. Denna del har potential att bli ett aktivitetsstråk som också kan nyttjas av barn, och då gärna att man passar på att skapa ytor som har fokus på flickors och ungdomars behov. Här kan man även skapa hållpunkter där förskolebarnen kan stanna på vägen till Kälvestastråket, varför inte som en del av ett pedagogiskt stråk med tyngdpunkt på grodor?

Fyra viktiga målpunkter bildar geografisk en kvadrant med naturplatser i norr och söder och parklekar i väst och östra delen. Med tanke på gatans centrala placering och planerna på en ny skola kan tanken om att utveckla det befintliga stråket i nord-södlig riktning samt att utveckla ett nytt stråk som går i väst-östlig riktning kännas intressant. Ett sådant stråk bör då ta med barnens perspektiv och inkludera ökad tillgänglighet mellan de två parklekarna.

Torget

Planerna att skapa ett torg kan användas för att inkludera sittplatser för äldre barn och ungdomar. Med en väl genomtänkt trafiklösning för övergångsstället och utveckling av grönområdet framför skolan skulle detta kunna bli en ny målpunkt.

Parklek

Björnideparken behöver underhållas bättre och utvecklas så att den blir lika användbar och uppskattad som Ripvideparken. Ytorna känns idag dåligt utnyttjade. Vi föreslår att man satsar på

en upprustning där man inkluderar ungdomarnas behov och skapar multifunktions ytor.

Närlekplatser

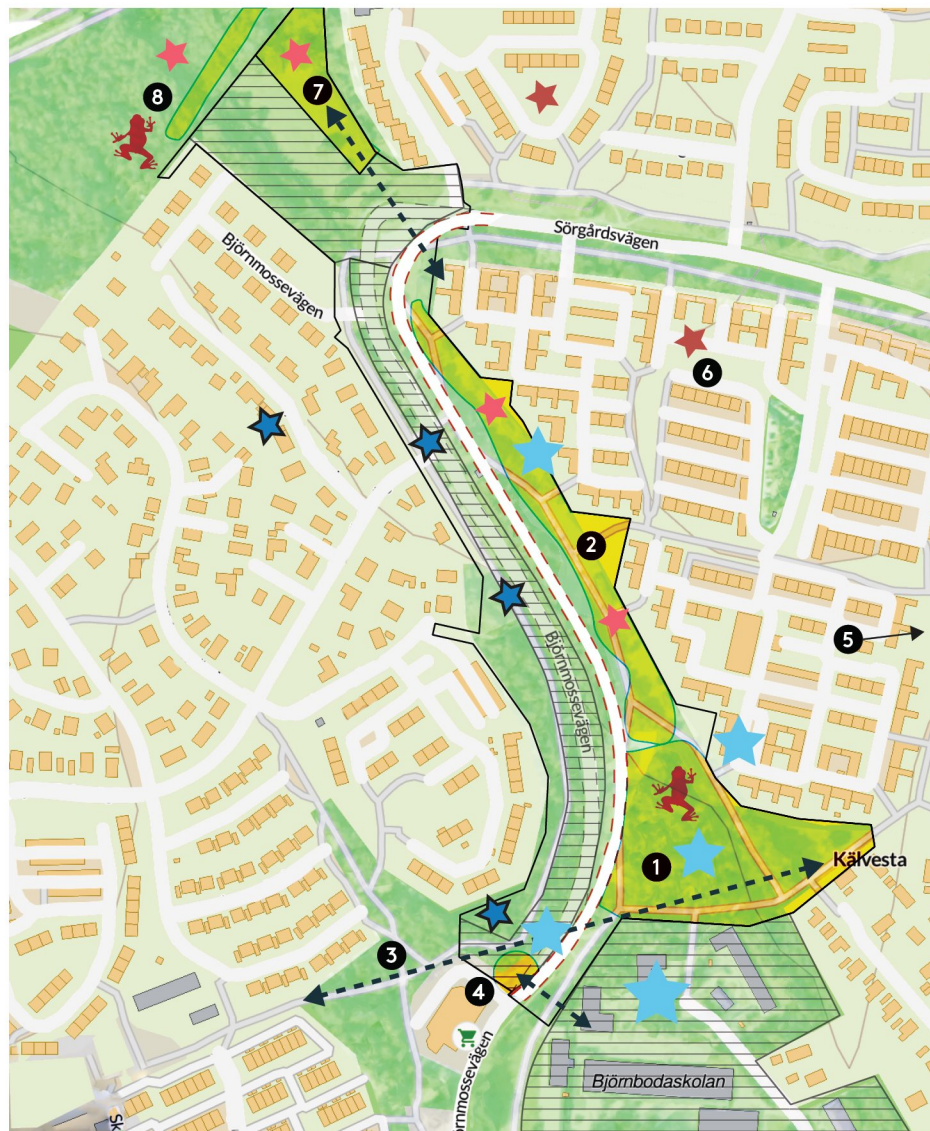
Att utveckla befintliga närlekplatser är svårt då de är privatägda. Det skulle vara önskvärt att dessa även passade lite äldre barn. Nya närlekplatser kan med fördel anordnas på den västra sidan av planområdet där det saknas sådana idag. Utformningen av bostadsgårdarna i det nya planområdet har potential att stärka relationen mellan grannar. Ett sådant arbete kan ske i dialog med barn och ungdomar, både för att identifiera intressanta platser och för att utforska utformningen av dessa. Dessa ytor är även av intresse för dagbarnvårdare med mindre grupper av barn, som ett alternativ till att ta sig till de andra större målpunkterna.

Skogen, Diket och Ängen

Stadens planer på att skapa en allmän lekplats på delar av det som idag är ängen är bra med tanke på att det idag saknas tillräckligt med ytor för allmän lek på parkmark. Vi föreslår att man även här skapar en plats där flickor och ungdomar känner sig välkomna.

Det är viktigt att tillgängligheten från Björnmossevägen till diket i Kälvestastråket förblir enkelt och utvecklas. Det planeras bebyggelse där de nuvarande stigarna går och de nya gångvägarna är ritade i den östra delen av ängen. Det är viktigt att vägen till diket inte blir för långt för barnen som kommer söderifrån.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Symbolförklaringar åtgärder

- ★ Ny målpunkt barn
- ★ Målpunkt närlekpark
- ★ Målpunkt närlekpark
- ★ Målpunkt ungdomar
- 🐸 Habitatnätverk grodor
- Viktiga områden
- Ny bebyggelse
- Ny väg
- Planområde
- > Kopplingar och övergångar
- 1 Ungdomar
- 2 Stråk
- 3 Stråk i öst-västlig riktning
- 4 Torget och övergångsställe
- 5 Parkleken Björnideparken
- 6 Närlekplats som kan stärkas
- 7 Planerad lekplats
- 8 Diket

Kartan visar platser eller typ av platser som lämpar sig för åtgärder eller där åtgärder planeras.

En närlekplats på östra sidan om Björnmossevägen

Coops parkering, bredvid till höger skymtar planområdets början.